

EU-BORGERPANEL om energieffektivitet



Manuskript færdiggjort i oktober 2024

Dette dokument er ikke udtryk for Europa-Kommissionens officielle holdning.

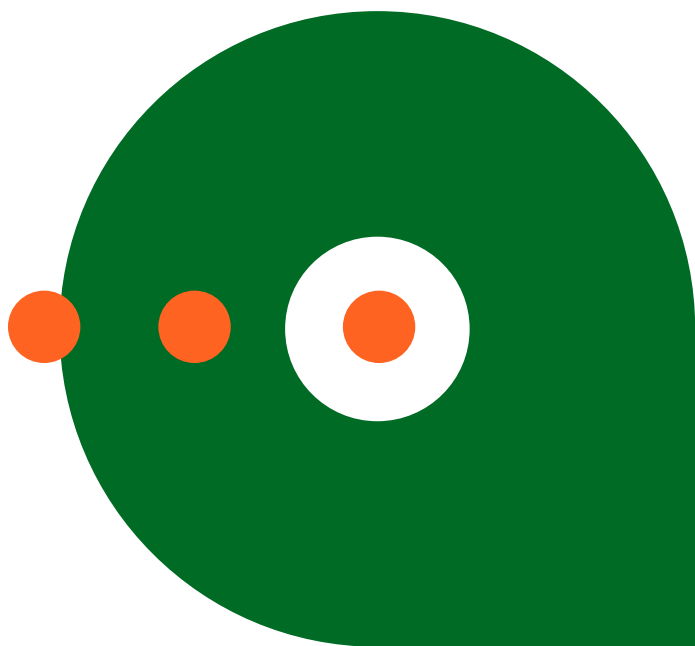
Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2024.

© Den Europæiske Union, 2024.



Kommissionens politik for videreanvendelse er gennemført ved Kommissionens afgørelse 2011/833/EU af 12. december 2011 om videreanvendelse af Kommissionens dokumenter (EUT L 330 af 14.12.2011, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>). Medmindre andet er angivet, er videreanvendelse af dette dokument tilladt under Creative Commons Kreditering 4.0 International (CC-BY 4.0)-licens (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Det betyder, at videreanvendelse er tilladt med passende kildeangivelse og angivelse af eventuelle ændringer.

Print	ISBN 978-92-68-21074-1	doi:10.2775/1364702	NA-01-24-005-DA-C
PDF	ISBN 978-92-68-21073-4	doi:10.2775/0131515	NA-01-24-005-DA-N



EU-BORGERPANEL

om energieeffektivitet



Indhold

Resumé	5
1. Indledning	10
2. Metodologisk ramme	12
2.1. Tilfældig udvælgelse og panelets demografiske sammensætning	12
2.2. Panelets rejse	15
2.3. Deltagerorienterede metoder	15
2.4. Fælles resultater	16
2.5. Forvaltning og viden	17
2.6. Observatører	20
3. Udvidelse af inddragelsen	22
3.1. Medborgerplatformen	22
3.2. Kommunikation	22
4. Borgernes anbefalinger	26
4.1. 13 anbefalinger til et energieffektivt Europa	26
Anbefaling 1: Sætte forbrugerne i stand til at blive energieffektive	26
Anbefaling 2: Finansiering af en retfærdig ret til energirelateret renovering af boliger	26
Anbefaling 3: Øget energiuafhængighed og -effektivitet og blive et globalt eksempel	27
Anbefaling 4: Opnåelse af energieffektivitetsmål ved at styrke alles handleevne	27
Anbefaling 5: Forvaltning og overvågning af gennemførelsen af EU-direktiver	28
Anbefaling 6: Forbedring af situationen for faglært arbejdskraft i EU inden for energieffektivitetssektoren	28
Anbefaling 7: Sikring af fremtiden gennem uddannelse i grønne spørgsmål	29
Anbefaling 8: Optimering og udvikling af elnettet fra producent til slutbruger til fordel for vedvarende energikilder	29
Anbefaling 9: Hjælpe EU-borgere med at udvikle energifællesskaber med fokus på energieffektivitet ved at stille information og finansiell støtte til rådighed	30
Anbefaling 10: Udvikling af energieffektive fællesskaber for ansvarligt forbrug og øget lokal energiproduktion	31
Anbefaling 11: Udvidelse af gennemførelsen af energieffektivitet i bygninger	31

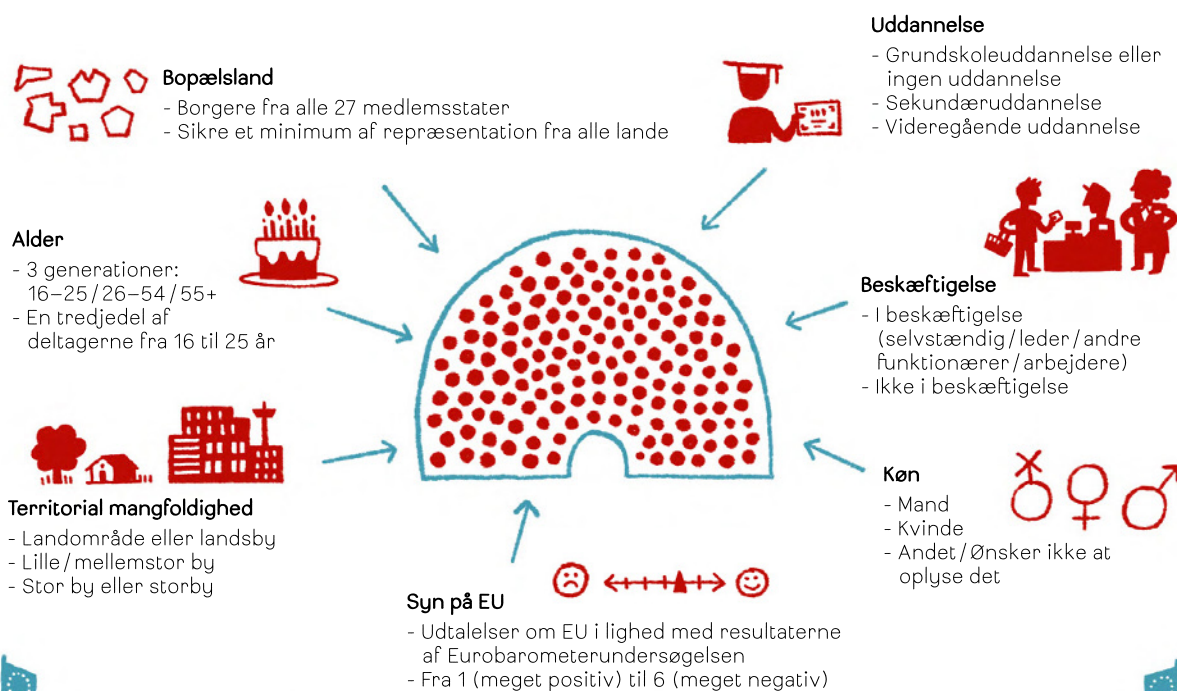
Anbefaling 12: Gøre den offentlige transport mere attraktiv for passagererne.....	32
Anbefaling 13: Have den mest energieffektive transport i hele Europa: få varer væk fra vejene og og folk ud af flyene, og gør toget til det naturlige førstevalg.....	32

Resumé

EU-BORGERPANEL: HVORDAN FUNGERER DET?



UDVAELGELSESKRITERIER FOR EN GRUPPE, DER AFSPEJLER EU'S MANGFOLDIGHED



BORGERPANELER: MØDEPERIODERNE

PLENARFORSAMLING



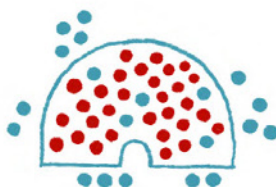
FACILITATORER OG MODERATORER

- Vejlede borgerne gennem drøftelser i alle 3 mødeperioder
- Modererede diskussioner i små grupper og på plenarforsamlinger



OBSERVATØRER

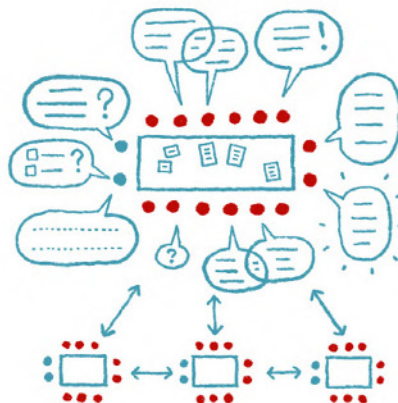
- Nogle forskere, journalister og repræsentanter for det organiserede civilsamfund observerede panelernes arbejde



STYRINGSRÅD

- Sammensat af Europa-Kommissionen, et drøftelsesteam (fagfolk til at bidrage til udformningen, metodologien og modereringen) og teams med ansvar for den praktiske tilrettelæggelse
- Udformede, organiserede, førte tilsyn med og administrerede borgerpanelet

ARBEJDSGRUPPER



TOLKE

- Dækker alle 24 officielle EU-sprog



VIDENUDVALG

- Ca. 8 eksterne eksperter og en ekspert fra Kommissionen
- Delte viden og ekspertise
- Bidrog til udarbejdelsen af en konferencemappe og til faktatjek
- Bidrog til at strukturere drøftelserne og udpege talere



AFLEVERING

- Borgerne afleverer deres anbefalinger til Europa-Kommissionen



OPFØLGNING OG TILBAGEMELDING

- Europa-Kommissionen indarbejder anbefalingerne i sine politiske tiltag

ANBEFALINGER



1 Sætte forbrugerne i stand til at blive energieffektive



2 Finansiering af en retfærdig ret til energirelateret renovering af boliger



3 Øget energiuafhængighed og -effektivitet og blive et globalt eksempel



4 Opnåelse af energieffektivitetsmål ved at styrke alles handleevne



5 Forvaltning og overvågning af gennemførelsen af EU-direktiver



6 Forbedring af situationen for faglært arbejdskraft i EU inden for energieffektivitetssektoren



7 Sikring af fremtiden gennem uddannelse i grønne spørgsmål



8 Optimering og udvikling af elnettet fra producent til slutbruger til fordel for vedvarende energikilder



9 Hjælpe EU-borgerne med at udvikle energifællesskaber med fokus på energieffektivitet ved at stille information og finansiel støtte til rådighed



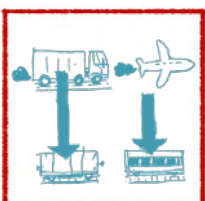
10 Udvikling af energieffektive fællesskaber for ansvarligt forbrug og øget lokal energiproduktion



11 Udvidelse af gennemførelsen af energieffektivitet i bygninger



12 Gøre den offentlige transport mere attraktiv for passagererne



13 Have den mest energieffektive transport i hele Europa: få varer væk fra vejene og folk ud af flyene, og gør toget til det naturlige førstevalg



INDLEDNING

1. Indledning

EU-borgerpanelet om energieffektivitet blev indkaldt i første halvår af 2024 på baggrund af det forberedende arbejde med et politisk initiativ, som Kommissionen skulle vedtage på et senere tidspunkt i 2024, for så vidt angår princippet om "energieffektivitet først" ⁽¹⁾. Panelet var tænkt som en vigtig mulighed for at informere Kommissionen om borgernes synspunkter og indsamle deres input på dette område.

"Energieffektivitet" henviser til, at man bruger mindre energi på at udføre den samme opgave og dermed eliminerer energifald og nedbringer energiomkostningerne. I dag er energieffektivitet en afgørende del af den bæredygtige udvikling og en central strategi for bekæmpelse af klimaændringer, forbedring af energisikkerheden og fremme af økonomisk vækst. Der er dog stadig betydelige udfordringer forbundet med at gøre energieffektivitet tilgængelig, inkluderende og effektiv for alle sektorer og fællesskaber i hele Den Europæiske Union.

I erkendelse af disse udfordringer har EU påtaget sig en aktiv rolle med hensyn til at fremme energieffektivitet og støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at øge gennemførelsen heraf. Kommissionens strategi for den europæiske grønne pagt i 2025 indeholder f.eks. ambitiøse mål for at gøre energieffektivitet til virkelighed for alle og for at fremme indførelsen af energibesparende teknologier. For at nå disse mål er der imidlertid en række komplekse politiske udfordringer i forbindelse med finansiering, teknologisk innovation, lovgivningsmæssige rammer og bevidstgørelse af offentligheden, der skal håndteres. EU spiller en kritisk rolle med hensyn til at lette samarbejdet og koordineringen mellem medlemsstaterne og andre

interessenter for at kunne tackle disse udfordringer og udvikle effektive løsninger.

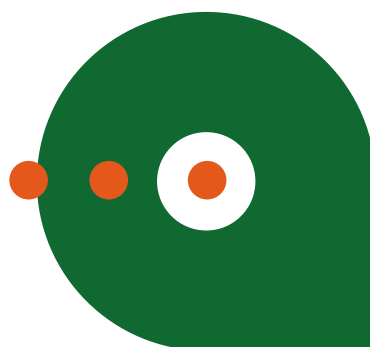
I den forbindelse opfordrede Kommissionen deltagerne i EU-borgerpanelet om energieffektivitet, til at besvare følgende spørgsmål: "Hvordan kan Den Europæiske Union prioritere energieffektivitet, så borgerne, de offentlige myndigheder og virksomhederne får det fulde udbytte heraf?".

Ved hjælp af informationsmateriale, input fra eksperter og drøftelser på plenarmøder og i arbejdsgrupper udpegede deltagerne i dette borgerpanel mulige politiske tiltag og relevante aktører, der skulle inddrages på forskellige niveauer for at gøre EU mere energieffektivt. EU-borgerpanelet om energieffektivitet udarbejdede og vedtog i sidste ende 13 anbefalinger, som præsenteres i deres helhed i bilaget til denne rapport.

Efter møderne i borgerpanelet blev deltagerne bedt om at udfylde et feedbackundersøgelsesskema som led i evalueringen af processen. Dele af disse undersøgelsesresultater er angivet i denne rapport.

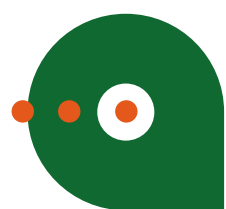
De efterfølgende skridt til disse 13 anbefalinger vil blive beskrevet nærmere i en rapport fra borgerne, et officielt dokument, som vil blive vedtaget af kommissærkollegiet sammen med kommende politiske initiativer. Der vil også blive afholdt et feedbackarrangement for at forklare disse skridt for deltagerne i panelet. I mellemtiden har denne rapport til formål at sammenfatte de primære egenskaber ved EU-borgerpanelet og belyse metoderammen for panelet, den måde, hvorpå dets drøftelser blev faciliteret, resultaterne af de tre møder samt borgernes vurdering af processen.

⁽¹⁾ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en





METODOLOGISK RAMME



2. Metodologisk ramme

2.1. Tilfældig udvælgelse og panelets demografiske sammensætning

For at sikre, at der blev fulgt en retfærdig, konsekvent og pålidelig tilgang, der i videst muligt omfang afspejler mangfoldigheden af det europæiske samfund, blev EU-borgerpanelets deltagere rekrutteret ved tilfældig udvælgelse.

Rekrutteringen blev gennemført af Harris Interactive. Harris gennemførte rekrutteringen af deltagere ved hjælp af tilfældige telefonopkald. 228 personer indvilligede i at deltage i panelet, hvoraf 150 blev tilfældigt udvalgt til at deltage i panelet på grundlag af forskellige kriterier (som beskrevet nedenfor), mens 50 heraf kom på den første reserveliste over borgere i tilfælde af frafald.

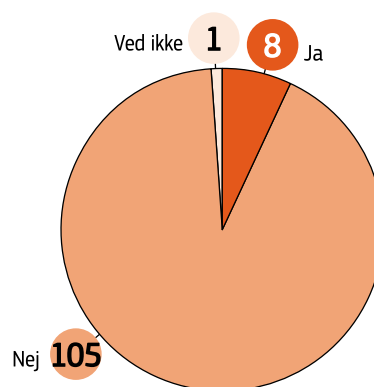
Tabel 1: Panelets demografiske sammensætning – national oprindelse

Land	Måldeltagere	Faktiske deltagere		
		Møde 1	Møde 2	Møde 3
Østrig	4	3	3	3
Belgien	5	6	6	6
Bulgarien	4	3	3	2
Kroatien	2	3	3	3
Cypern	2	2	2	2
Tjekkiet	5	5	4	4
Danmark	3	3	3	3
Estland	2	2	2	1
Finland	3	4	4	4
Frankrig	15	15	15	13
Tyskland	19	18	18	16
Grækenland	5	5	5	5
Ungarn	5	5	5	5
Irland	3	4	4	4
Italien	15	15	15	15
Letland	2	2	2	2
Litauen	2	2	2	2
Luxembourg	2	2	2	2
Malta	2	2	2	2
Nederlandene	6	6	6	6
Polen	10	8	8	8
Portugal	5	5	5	5
Rumænien	7	8	8	8
Slovakiet	3	3	3	3
Slovenien	2	1	1	5
Spanien	12	12	12	12
Sverige	5	5	5	1
I alt	150	149	148	142

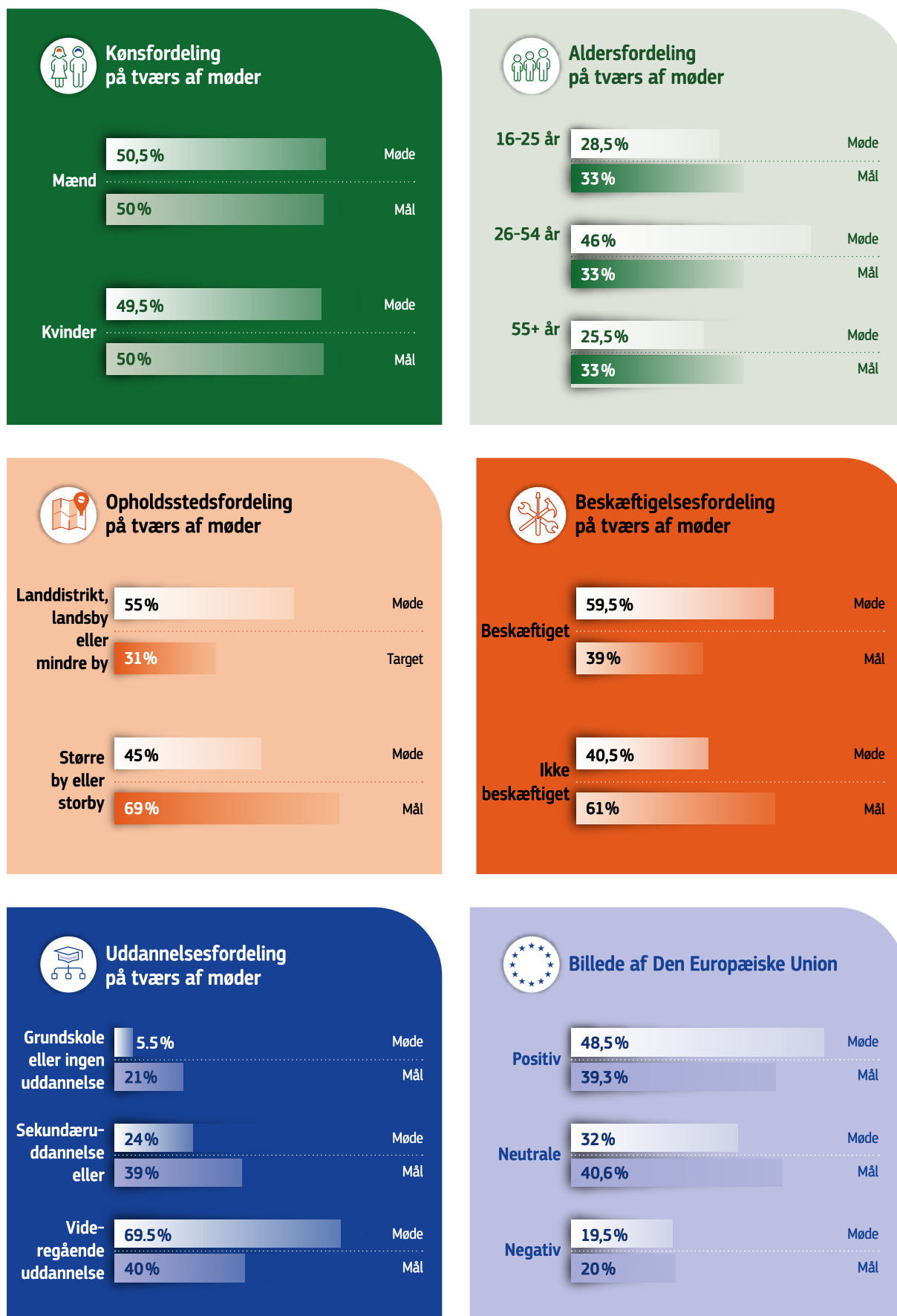
Ovenstående tabel indeholder en oversigt over det ønskede antal borgere på tværs af EU's medlemsstater (landekvoter) samt det faktiske antal deltagere pr. møde. Målet var et repræsentationsniveau for de enkelte medlemsstater, som afspejlede størrelsen på deres befolkninger, men der blev sikret en balance ved at invitere mindst to borgere fra hvert land. Der blev således sat høje mål for lande med store befolkninger, f.eks. Tyskland (19 borgere), mens der under anvendelse af princippet om degressiv proportionalitet blev inviteret to borgere fra Malta og Luxembourg. Generelt var deltagelsesniveauet højt og afspejlede de fastsatte mål. I 23 af de 27 medlemsstater blev målene nået, mens de øvrige medlemsstater var meget tæt på at nå målene. Af de 150 borgere, der var rekrutteret, deltog i alt 149 i mindst ét af de tre møder.

For at sikre, at panelet så vidt muligt afspejlede mangfoldigheden af EU's befolkning, og for at give traditionelt underrepræsenterede grupper mulighed for at være repræsenteret, blev målkvoterne for deltagerne fastsat på grundlag af følgende sociodemografiske karakteristika (andelene af deltagere er beregnet ud fra de 149 borgere, der faktisk deltog i mindst ét af møderne).

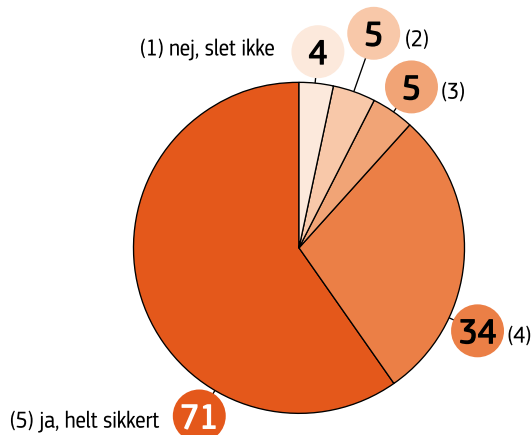
Figur 1: Resultaterne af feedbackundersøgelsen som svar på spørgsmålet "Har du nogensinde deltaget i en borgerdeltagelsesproces før?" (n=114)



Figur 2: Måltal og faktiske deltagere pr. møde ifølge fem sociodemografiske kriterier



Figur 3: Resultaterne af feedbackundersøgelsen som svar på spørgsmålet "Mener du, at borgerpanelet afspejlede mangfoldigheden af EU's befolkning godt?" (n=119)



2.2. Panelets rejse

Der blev afholdt tre møder med forskellige mål i EU-borgerpanelet om energieffektivitet – hver med udgangspunkt i arbejdet på det foregående møde med henblik på ved konsensus at fremsætte anbefalinger til Europa-Kommissionen.

På det første møde (afholdt fysisk i Bruxelles den 23.-25. februar 2024) blev deltagerne introduceret til det foreliggende spørgsmål og fik mulighed for at lære hinanden at kende og opbygge en følelse af fællesskab og tillid. De modtog indledningsvis input fra et ekspertudvalg for at forenkke energisystemets kompleksitet i forhold til aktører og dynamikker. Hver gruppe præsenterede de største hindringer, de havde prioriteret i arbejdsgrupperne, og modtog feedback fra ekspertudvalget om det første resultat.

På det andet møde (afholdt online den 15.-17. marts 2024) blev deltagerne samlet på det virtuelle conferencecenter Hyperfair. Med fokus på tre hovedsektorer, som borgerne havde udpeget til at forbedre energieffektiviteten (transport, bygninger og infrastruktur), og udformning af tværgående spørgsmål, blev der på det andet møde gået i dybden med emnet. Hovedformålet var at fremme udvekslingen af idéer og perspektiver mellem deltagerne, finde frem til, hvor de var enige og uenige, og kortlægge lovende anbefalinger for at komme i gang med at blive mere energieffektive.

Det tredje og sidste møde (afholdt fysisk i Bruxelles den 12.-14. april 2024) havde til formål at finjustere anbefalingerne på grundlag af de idéer og indblik, der var blevet samlet på de to første møder, med støtte fra yderligere input udefra. De deltagende borgere udarbejdede i sidste ende 13 anbefalinger til Europa-Kommissionen om et mere energieffektivt Europa. De præsenteres i deres helhed i bilaget til denne rapport.

2.3. Deltagerorienterede metoder

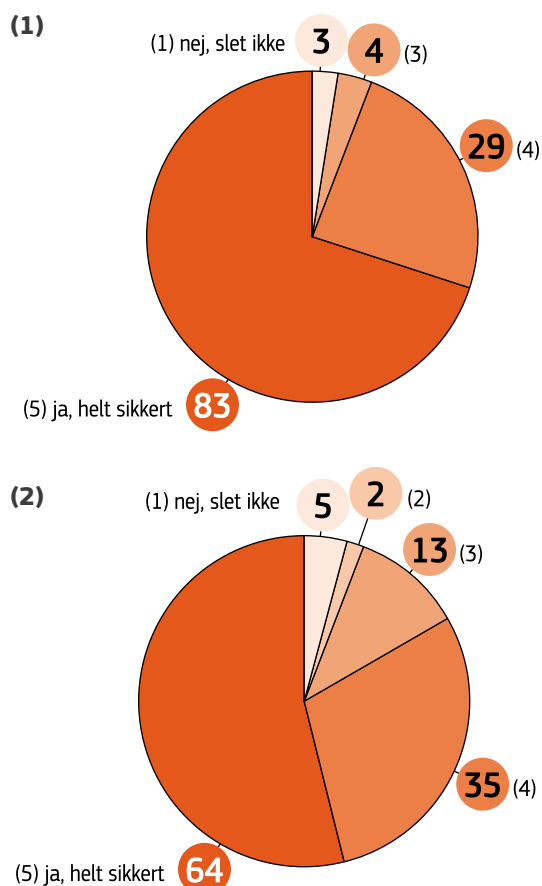
2.3.1 Fra plenarmøder til arbejdsgrupper

Strukturen for møderne skulle fremme interaktioner blandt deltagerne og sikre, at alle blev hørt. På grundlag af en velafprøvet metode, der er udviklet gennem tidligere EU-borgerpaneler, bekræftede Europa-Kommissionen med støtte fra et hold af eksperter fra områder inden for debatorienteret demokrati (i det følgende benævnt "drøftelsesteamet") på ny betydningen af at tilbyde forskellige former for drøftelser.

På plenarmøderne kunne borgerne høre eksperternes input og fremlægge resultaterne af deres drøftelser i arbejdsgrupperne for alle deltagerne på 24 sprog. På plenarmøder i underarbejdsgrupper kunne deltagerne dele deres erfaringer med en mindre gruppe på 50 til 75 deltagere og modtage specifik feedback fra forskellige eksperter. Sammensætningen af de enkelte arbejdsgrupper på normalt 12 deltagere sikrede en tilstrækkelig geografisk mangfoldighed, idet deltagerne kom fra både større og mindre lande, og op til fem forskellige sprog var repræsenteret. Disse mindre grupper fremmede interaktioner og gav borgerne mulighed for at lære hinanden bedre at kende og opbygge tillid. I overensstemmelse med et centralt princip i EU-borgerpanelerne havde alle deltagere mulighed for at tale på deres modersmål, da der var tolke til rådighed.



Figur 4: Resultaterne af feedbackundersøgelsen som svar på spørgsmålene "I forbindelse med drøftelser i arbejdsgruppen følte jeg mig yderst respekteret" (1) (n=119) og "Føler du generelt, at din stemme talte i din arbejdsgruppe?" (2) (n=119)



2.3.2 Ordstyring og facilitering

Tre hovedordstyrere vejledte borgerne gennem alle møderne og styrede drøftelserne på plenarmøderne. De kom med oplysninger om panelets overordnede mål og metoden for møderne samt om organisatoriske aspekter. De faciliterede også drøftelser mellem talerne, de sikrede, at viden blev tilvejebragt på en retfærdig og upartisk måde under drøftelserne, og de bidrog til at afvikle spørgetid mellem eksperterne og borgerne. Derudover samlede de alle panelets resultater på det afsluttende plenarmøde for hvert af de tre møder. Ordstyrerne var:

- Julia Hoffmann (ifok)
- Antoine Vergne (Missions Publiques)

Borgerne arbejdede i 12 arbejdsgrupper, som hver især blev faciliteret og bistået af to medlemmer fra drøftelsesteamet: en erfaren facilitator og en assistent. Facilitatorerne havde til opgave at styre drøftelserne i arbejdsgrupperne på deres modersmål eller på engelsk og muliggøre en gnidningsfri arbejdsgang ved at:

- skabe en venlig og gensidig respektfuld stemning for at fremme et afbalanceret bidrag fra alle deltagere
- sikre, at alle borgerne blev oplyst om den overordnede proces, og vejlede dem i gruppearbejdet
- sikre, at målene for arbejdsgruppernes møder blev nået, dvs. ved at hjælpe med at udpege uoverensstemmelser og konflikter samt fremme debat og konsensus mellem borgerne
- holde styr på tiden, tage noter og konsolidere output fra borgernes drøftelser i indbyrdes forbundne arbejdsdokumenter på flere forskellige sprog
- viderefremme anmodninger fra borgerne i arbejdsgrupperne til støtte-teamet eller eksperterne, f.eks. ved at indsamle uafklarede bemærkninger eller spørgsmål
- deltage i debriefingmøder med drøftelsesteamet.

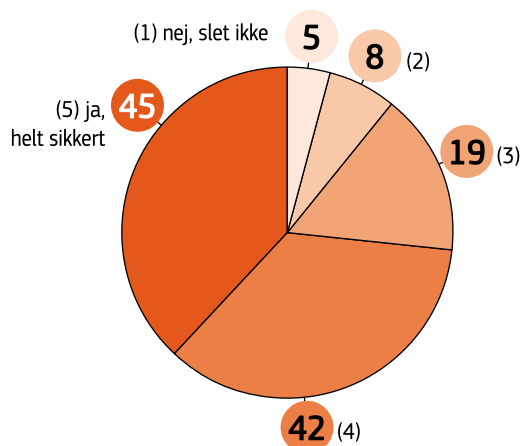
Alle facilitatorerne og assistenterne fulgte fælles instrukser, som var beskrevet i en faciliteringsvejledning og i et udrulningsdokument (ét pr. møde). De deltog i tre særlige orienterings- og oplæringsmøder forud for hvert møde.

2.4. Fælles resultater

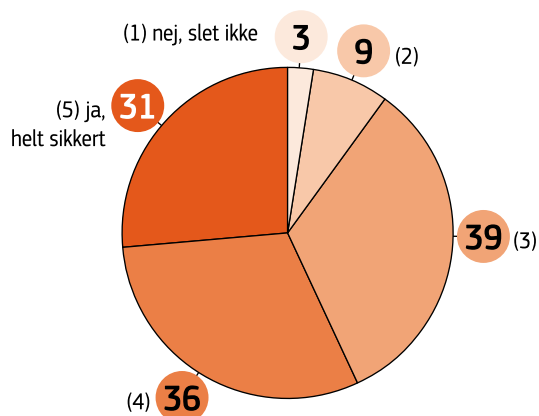
I løbet af tre møder udarbejdede borgerne 13 anbefalinger om et energieffektivt Europa. Disse resultater præsenteres i deres helhed i bilaget til denne rapport. For at opnå et bedre læseflow præsenteres anbefalingerne i syv temablokke:

- Information og adfærdsskift
- Rimelig og lige adgang
- EU's globale rolle og medlemsstaterne
- Job og uddannelse
- Infrastruktur
- Bygninger
- Transport.

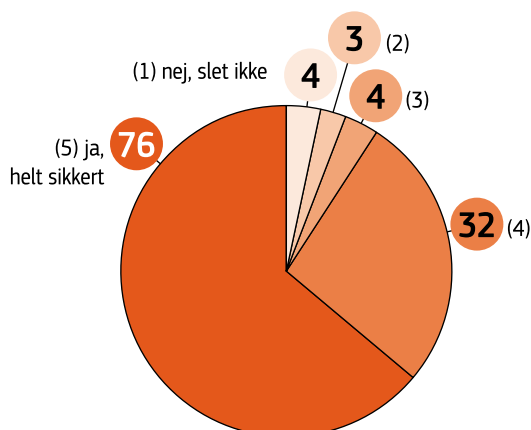
Figur 6: Resultaterne af feedbackundersøgelsen som svar på spørgsmålet "Mener du, at borgerpanelet medtog alle panelmedlemmernes perspektiver i sine endelige anbefalinger?" (n=119)



Figur 7: Resultaterne af feedbackundersøgelsen som svar på spørgsmålet "Mener du, at borgerpanelets anbefalinger vil have en indvirkning?" (n=118)



Figur 5: Resultaterne af feedbackundersøgelsen som svar på spørgsmålet Er du samlet set tilfreds med din oplevelse med borgerpanelet? (n=119)



2.5. Forvaltning og viden

2.5.1 Styringskomitéen

Styringskomitéen udformede, organiserede og koordinerede EU-borgerpanelet. Den mødtes en gang om ugen for at træffe beslutninger om begrebsmæssige og organisatoriske anliggender, herunder spørgsmål om metoder, kommunikation, logistik og budget, og samtidig sikre, at drøftelsesprocessen vil have en indvirkning på politikudformningen. Komiteen bestod af repræsentanter for Europa-Kommissionen og et konsortium af kontrahenter.

Konsortiet arbejdede sammen om at udforme og føre denne nye generation af EU-borgerpaneler ud i livet. Her var navnlig eksperter samlet for at hjælpe med at udforme og facilitere drøftelsesprocessen, idet de trak på deres knowhow for at opstille begreber for panelets opgaver og den overordnede deltagelsesproces samt metoden for hvert af panelets møder og for at oprette det vejledende videnudvalg.

2.5.2 Videnudvalget

Inddragelsen af et videnudvalg bestående af eksperter inden for energieffektivitet har styrket drøftelsesprocessens integritet ved at garantere kvaliteten, objektiviteten, mangfoldigheden og forståeligheden af de oplysninger, der gives til borgerne. De hjalp også med at se på resultaterne og sikre, at overgangen fra et møde til det andet var struktureret på en sådan måde, at drøftelsesprocessen var meningsfuld og baseret på borgernes input.

Deres opgaver var at udarbejde en informationspakke til deltagerne, samarbejde med styringskomitéen om faktiske politiske input, afdække svaghedstegn og blinde vinkler i drøftelserne, faktatjekke, besvare borgernes spørgsmål og udveksle deres erfaringer med hensyn til energieffektivitet på plenarmøder og plenarmøder i underarbejdsgrupper. Videnudvalget anbefalede også flere eksterne talere for at supplere deres viden i løbet af møderne.

Videnudvalget bestod af otte medlemmer udvalgt af styringskomitéen ud fra følgende kriterier: ekspertise inden for en bred vifte af vidensområder, bred anerkendelse af knowhow og erfaring på området, både blandt interessenter og kolleger, evne til at forstå, anerkende og formidle forskellige synspunkter om emnet og mangfoldighed med hensyn til køn, nationalitet og tilhørsforhold. Derudover bidrog en repræsentant fra Europa-Kommissionen med indblik i EU's politikker.

Videnudvalget bestod af følgende medlemmer:

- **Arianna Vitali Roscini**, generalsekretær i energispareforeningen The Coalition for Energy Savings
- **Camille Defard**, leder af Jacques Delors Energy Center
- **Claire Roumet**, EU-politik og strategiske partnerskaber, energibyer
- **Goda Perlaviciute**, lektor inden for offentlig accept af bæredygtige omstillinger ved universitetet i Groningen og Wytse Gorter, juniorforsker i miljøpsykologi ved universitetet i Groningen
- **Jan Rosenow**, direktør for europæiske programmer, Regulatory Assistance Project (RAP)
- **Reinhard Six**, uafhængig konsulent, ekspert i finansiering af energieffektivitet
- **Yves Marignac**, energiexpert og seniorrådgiver, Association négaWatt
- **Claudia Canevari**, kontorchef for Energieffektivitet: Politik og finansiering, Generaldirektoratet for Energi, Europa-Kommissionen

2.5.3 Center for viden og information

Der blev oprettet et center for viden og information til at besvare spørgsmål og anmodninger om præcisering fra borgerne under deres drøftelser. Centret for viden og information bestod bl.a. af eksperter fra Europa-Kommissionen, der blev bedt om at besvare spørgsmål inden for deres respektive politikområder, samt medlemmer af videnudvalget. I løbet af de tre møder i EU-borgerpanelet besvarede centret for viden og information på skrift mere end 40 spørgsmål fra borgerne og udarbejdede en skriftlig orientering til det tredje møde. Centret for viden og information kom også med korte indlæg i de 12 arbejdsgrupper for at afklare spørgsmål i forbindelse med udarbejdelsen af anbefalingerne.

2.5.4 Talere

Ud over videnudvalgets medlemmer blev en række interessenter og eksperter indbudt til at fremlægge forskellige aspekter og perspektiver vedrørende energispørgsmål i Europa og til at besvare borgernes spørgsmål. Videnudvalget sikrede, at den viden, der blev præsenteret for borgerne, var afbalanceret, relevant i forhold til borgernes behov og ønsker og tilstrækkeligt repræsentativ for de mest udbredte holdninger blandt politiske beslutningstagere og interessenter i EU. Alle talerne er anført nedenfor.



Tabel 2: Talerliste på de tre møder

	Navne og tilhørsforhold	M1	M2	M3
Europa-Kommissionen	Maroš Šefčovič , ledende næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for den europæiske grønne pagt, næstformand for Europa-Kommissionen med ansvar for interinstitutionelle forbindelser			x
	Colin Scicluna , kabinetschef for næstformand Dubravka Šuica	x		x
	Ditte Juul-Jørgensen , generaldirektør, Generaldirektoratet for Energi	x		
	Dana Spinant , generaldirektør, Generaldirektoratet for Kommunikation	x		x
	Julia Mechthild Wörsdörfer , vicedirektør for Koordinering af den retfærdige omstilling til grøn energi, Generaldirektoratet for Energi		x	
	Richard Kuehnel , direktør for Repræsentation og Kommunikation i Medlemsstaterne, Generaldirektoratet for Kommunikation	x		x
	Paula Pinho , direktør for Retfærdig Omstilling, Forbrugere, Energieffektivitet og Innovation, Generaldirektoratet for Energi	x		x
	Pierre Schellekens , direktør, Energipolitik, Strategi og Koordinering, Generaldirektoratet for Energi			x
	Claudia Canevari , kontorchef for Energieffektivitet, -politik og -finansiering, Generaldirektoratet for Energi	x	x	
	Joachim Ott , kontorchef for Borgerdialog, Generaldirektoratet for Kommunikation	x	x	
	Robert Nuij , vicekontorchef for Energieffektivitetspolitik og -finansiering, Generaldirektoratet for Energi			x
	Gaëtane Ricard-Nihoul , vicekontorchef, Kontoret for Dialog med Borgerne, Generaldirektoratet for Kommunikation	x		
	Achilles Hannoset , politikansvarlig, Generaldirektoratet for Energi			x
	Rados Horacek , politikansvarlig, Generaldirektoratet for Energi			x
	Veronika Jirickova , politikansvarlig, Generaldirektoratet for Energi			x
	Madis Laaniste , politikansvarlig, Generaldirektoratet for Energi			x
	Edyta Nowak , politikansvarlig, Generaldirektoratet for Energi			x
	Margot Pinault , politikansvarlig, Generaldirektoratet for Energi			x
	Thibault Roy , politikansvarlig, Generaldirektoratet for Energi			x
	Eduardo Soares , politikansvarlig, Generaldirektoratet for Energi			x
Eksterne talere	Camille Defard , leder af Jacques Delors Energy Center	x	x	x
	Dorin Hell , tidligere deltager på konferencen om Europas fremtid	x		
	Victor Laymand , Make.org		x	
	Yves Marignac , energiekspert og seniorrådgiver, Association négaWatt	x	x	
	Hendrik Nahr , Make.org			x
	Jan Rosenow , direktør for europæiske programmer, projekt om reguleringsbistand (RAP)	x		x
	Claire Roumet , EU-politik og strategiske partnerskaber, energibyer	x		x
	Reinhard Six , uafhængig konsulent, ekspert i finansiering af energieffektivitet	x	x	x
	Linda Steg , professor i miljøpsykologi ved universitetet i Groningen		x	
	Arianna Vitali Roscini , generalsekretær i energispareforeningen The Coalition for Energy Savings	x	x	x

2.6. Observatører

Et antal observatører fik mulighed for at følge det europæiske borgerpanels arbejde. Målet var at skabe gennemsigtighed og synlighed for dette innovative demokratiske format og samtidig bevare et sikkert rum for de deltagende borgere, hvilket er afgørende for at skabe et pålideligt debatmiljø. Observatører havde mulighed for at overvære og følge drøftelserne på plenarmøderne og i arbejdsgrupperne. Maksimalt tre observatører havde lov til at deltage i hver arbejdsgruppe.

Der var også interne observatører, som kom fra de partnere og institutioner, der var med til at organisere borgerpanelet (f.eks. interne medarbejdere fra Europa-Kommissionen eller andre EU-institutioner og -organer). De eksterne observatører omfattede forskere (fra universiteter eller tænketanke), aktører fra civilsamfundet samt andre interessenter. Med de berørte borgeres samtykke kunne de eksterne observatører kun gennemføre interview med dem til forskningsformål, hvis det ikke hindrede panelernes arbejde.





UDVIDELSE AF INDDRAGELSEN

3. Udvidelse af inddragelsen

3.1. Medborgerplatformen

Medborgerplatformen er et onlineværktøj, der giver den brede offentlighed mulighed for at få indflydelse på de spørgsmål, som medlemmerne af EU-borgerpanelet tager op. Dette værktøj blev indført for at maksimere borgernes deltagelse i forhold til emnet og bidrage til både panelets arbejde og de dermed forbundne fremtidige politikker. Denne platform, der er baseret på open source-softwaren Decidim, opfordrer borgerne til at indsende deres bidrag på alle 24 EU-sprog med idéer og løsninger. Derudover fremmer platformen interaktive drøftelser gennem en kommentarfunktion, der giver brugerne mulighed for at kommunikere omkring hinandens forslag, give feedback og i fællesskab forbedre idéer.

Europa-Kommissionen lancerede den 9. februar 2024 onlinedebatten om energieffektivitet ⁽²⁾. På møderne havde EU-borgerpanelet mulighed for at få mere at vide om de vigtigste bidrag på platformen. Bidragsyderne har delt deres erfaringer med forskellige aspekter såsom oplysningskampagner, energirenovering, mobilitet, vedvarende energi eller energibesparende initiativer i hele EU ⁽³⁾. Ved at inspirere eller styrke deres arbejde bidrog deltagelsen af en større målgruppe af EU-borgere via platformen til at inddrage andre synspunkter i drøftelserne. Alle bidrag på platformen indgik i panelets drøftelser og blev taget i betragtning ved udarbejdelsen af fremtidige politikker.

3.2. Kommunikation

Kommunikationsstrategien for EU-borgerpanelet om energieffektivitet blev udformet for at skabe størst mulig opmærksomhed og engagement gennem en mangesidet tilgang, der kombinerer mediekampagner, udbredelse til influencere og journalister, direkte kontakt ved arrangementer og produktion af en dokumentarfilm.

Kampagnerne på de sociale medier havde fokus på at skabe trafik til den nye medborgerplatform og øge den sociale bevidsthed om de igangværende møder i panelet. Influencere og journalister blev opfordret til at skabe og dele indhold for dermed at udvide kampagnens rækkevidde og fremme et større engagement fra offentlighedens side i panelets arbejde.

Et centralt element var dokumentarfilmen, som havde til formål at give en personlig og engagerende fortælling om EU-borgerpanelets aktiviteter.



⁽²⁾ Medborgerplatformen findes [her](#).

⁽³⁾ Den endelige rapport findes [her](#).







BORGERNES ANBEFALINGER

4. Borgernes anbefalinger

4.1. 13 anbefalinger til et energieffektivt Europa

Information og adfærdsændring – Anbefaling 1

Anbefaling 1: Sætte forbrugerne i stand til at blive energieffektive

Vi anbefaler, at de oplysninger, der gives til forbrugerne, gøres mere tilgængelige, gennemsigtige og anvendelige, således at husholdningerne og organisationerne sættes i stand til at blive mere energieffektive. Vi anbefaler derfor:

en onlineportal med en selvrevisionsfunktion, der skal hjælpe forbrugerne med at vurdere deres behov med hensyn til transport, boligforbedringer og gode råd til at reducere omkostningerne. Herved får de en løsningspakke, der omfatter de næste skridt og kontaktoplysninger, et netværk af fysiske kvikskrænker på kommunalt plan (rådhuse, biblioteker), hvor der tilbydes opfølgning af uafhængige eksperter. Netværket bør ikke forskelsbehandle mellem landdistrikt/byområde og sociale grupper. Kvikskrænken bør rådgive om lovgivningsmæssige, finansielle og tekniske aspekter samt lokale tjenesteudbydere. Lokale aktører opfordres til at udbrede kendskabet til tjenesten, mere tilgængelige energieffektivitetsmærker på produkter, som er forståelige for alle, herunder oplysninger om produkternes levetid og henvisning til kvikskrænkenetværket.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi der kun kan træffes passende beslutninger, hvis vores indsats bygger på et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Oplysningerne skal være forståelige og tilgængelige for alle. Selv om der måske allerede er adgang til mange oplysninger, er det ofte ikke alle, der kender til dem, endsige forstår dem. Forbrugerne bør være opmærksomme på deres energiforbrug og have ejerskabet over deres data, kende til de muligheder, de har adgang til, omkostningerne ved de forskellige muligheder samt de tjenester og den støtte, de har til rådighed for at hjælpe dem med at blive mere energieffektive.



Rimelig og lige adgang – Anbefaling 2

Anbefaling 2: Finansiering af en retfærdig ret til energirelateret renovering af boliger

Vi anbefaler, at der indføres et mere fordelagtigt skattesystem for ejere af mindre ejendomme, således at lejerne ikke betragtes som en hindring for renoveringen af deres boliger. Dette bør opnås gennem skattelettelser for arbejde og materialer baseret på folks indkomst. Der bør gives mest hjælp til dem med de laveste indkomster. Der bør stilles tilskudsmekanismer til rådighed, som ydes forud for arbejdet eller i rater, i takt med at renoveringsarbejdet skrider frem. Regeringerne skal investere i socialt boligbyggeri, idet de gør brug af energieffektive og bæredygtige materialer. Indtægterne fra CO₂-afgifter bør til dels øremærkes til energieffektivitet (herunder renoveringsarbejde). Multinationale selskaber, der forurener mere, bør beskattes i overensstemmelse hermed. Bankerne bør lette adgangen til lån til energirenovering med en rentesats tilpasset indkomsten.

Begrundelse:

Social retfærdighed er lig med lige adgang til energi og bolig. I dag står vi over for uacceptable situationer: Nogle mennesker lever i alvorlig energifattigdom, og små boligejere fra middelklassen har ikke adgang til støtte og tilskud til renovering af deres eget hjem eller de ejendomme, de udlejer. Lejere føler sig magtesløse med hensyn til at skabe forandring. Vi finder det uacceptabelt, at indsatsen ikke fordeles ligeligt, og at nogle ikke har adgang til et liv med termisk komfort.

Lige adgang sikrer en mere økonomisk overkommelig energieffektivitet for alle og vil dermed bidrage til den kollektive bekæmpelse af klimaændringer.

EU's globale rolle og medlemsstaterne – Anbefaling 3-5

Anbefaling 3: Øget energiuafhængighed og -effektivitet og blive et globalt eksempel

Vi anbefaler EU at investere i forskning i og udvikling af nye energiteknologier, herunder vedvarende energi, for at opnå et højere energieffektivitetsniveau. Dette omfatter følgende områder:

1. Eenergiproduktion (brint, kernefusion osv.)
2. energilagring (batterier)
3. energioverførsel
4. reduktion af energiforbruget.

Vi anbefaler endvidere, at EU fremmer anvendelsen af landespecifikke konkurrencefordele i forbindelse med energiproduktion og samtidig letter udvekslingen af bedste praksis og viden mellem medlemsstaterne.

Desuden anbefaler vi, at foranstaltningerne prioriteres inden for rammerne af princippet om energieffektivitet først, alt efter hvilken foranstaltning der bidrager mest til energiuafhængighed.

Begrundelse:

Anbefalingen er vigtig ud fra et politisk perspektiv, fordi den beskytter Europa og dets borgere mod potentielle geopolitiske kriser. Med anbefalingen bidrager der endvidere til beskyttelsen af europæiske værdier og demokrati, idet EU kan afbryde forbindelserne med korrupte regeringer. Samtidig kan dette være med til at sikre en EU-lovgivning, der udvikler sig hurtigere, da Europa vil få en større frihed til at fastsætte egne standarder. Udveksling af viden mellem medlemsstaterne imellem vil også bidrage til at styrke deres indbyrdes forbindelser. Socioøkonomisk vil det øge EU's konkurrenceevne og gøre det muligt at om dirigere de penge, der anvendes til at betale energiimporten på 61 % (data fra 2019), til interne investeringer, der skaber større værdi for EU og dets borgere. En lavere energiimport fra tredjelande vil også mindske eksponeringen for prisudsving og forstyrrelser på de globale energimarkeder og skabe flere arbejdspladser i EU.

Miljømæssigt kan det føre til et lavere energiforbrug, grøn vækst og klimaneutralitet. Disse elementer hænger alle sammen med princippet om energieffektivitet først og EU's bæredygtighedstilsagn.

Anbefaling 4: Opnåelse af energieffektivitetsmål ved at styrke alles handleevne

Vi anbefaler, at EU tilskynder til støtteforanstaltninger til gennemførelse af energieffektivitetsstandarder, enten direkte eller gennem stærke incitamentter til

medlemsstaterne. Dette vil være med til at sikre, at indsatsen fordeles retfærdigt mellem enkeltpersoner og virksomheder såvel som mellem regionerne, så ingen lades i stikken.

Nøgleprincipper:

- udvikling af en energieffektivitetskultur gennem bedre information for at hjælpe os med at bruge mindre og bedre energi
- betingede incitamentter, hjælp til virksomheder med hensyn til at integrere energieffektivitet i deres produktion, distribution og salg, idet det sikres, at SMV'erne ikke svækkes
- sikring af en minimumsmængde energi for anstændige levevilkår og øremærkning af en stor del af støtten til de mest sårbare (f.eks.: lån med negativ rente). Målet er at mindske de sociale uligheder i stedet for at fastholde dem

skabe incitamentter for alle, men omvendt proportionalt med deres indkomst, navnlig gennem progressive energipriser og afhængigt af energikilder.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, for selv om der findes energieffektivitetsstandarder, er deres tilgængelighed og gennemførelse fortsat begrænset. I dag findes der på europæisk plan talrige energieffektivitetsstandarder (opførelse og renovering af bygninger, miljøvenligt design af produkter og apparater, bekæmpelse af planlagt forældelse, ret til reparation osv.).

Der er tale om ambitiøse standarder, som hjælper markedet med at udvikle sig, men gennemførelsen heraf varierer mellem medlemsstaterne imellem. I standarderne er der fastsat tekniske krav, der har en økonomisk indvirkning, kan udelukke visse grupper (ikke alle har adgang til energirenovering i hjemmet eller kan købe de mest effektive husholdningsapparater) eller give anledning til illoyal konkurrence (mellem europæiske virksomheder, der overholder disse standarder i deres produktionsprocesser, og virksomheder uden for EU).

Energieffektivitet bør ikke være en luksus eller en mulighed, som nogle kan undgå. EU kan spille en afgørende rolle med hensyn til at sikre, at energieffektiviteten forbedrer borgernes dagligdag, navnlig de mest sårbare husholdninger. Vi er klar over, at nogle af vores lokale myndigheder og forvaltninger kan spille en vigtig rolle med hensyn til at foregå med et godt eksempel og styrke markedet.

Vi er klar over, at visse elementer i vores anbefaling ikke udelukkende afhænger af EU og kræver et omfattende samspil med medlemsstaterne. Men et borgerpanel skal vel netop være nytænkende.

Anbefaling 5: Forvaltning og overvågning af gennemførelsen af EU-direktiver

Vi anbefaler, at EU sikrer gennemførelsen af energieffektivitetsdirektiver i medlemsstaterne, da de i øjeblikket gennemføres forskelligt. Gennemførelsen kan forbedres gennem oplysning, finansiering og sanktioner.

Oplysningerne skal være tilgængelige og tilpasset målgrupperne, f.eks. ved at henvende sig til unge via sociale medier eller ældre gennem tv, og de skal være let synlige i det offentlige rum.

EU yder udelukkende finansiering til de medlemsstater, der overholder reglerne, på grundlag af målbare fremskridt. Finansieringen skal være retfærdig, proportional og rimelig under hensyntagen til medlemsstaternes forskellige kapaciteter.

Der er allerede indført sanktionsmekanismer, og Kommissionen kan indbringe regeringer i medlemsstater, der ikke overholder reglerne, for en domstol.

For at øge gennemsigtigheden bør medlemsstaterne rangordnes efter deres gennemførelsesindsats. Endelig bør EU tilskynde de nationale regeringer til at indføre et indberetningssystem, så borgerne kan indberette energispild, og de lokale myndigheder kan handle i overensstemmelse hermed.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi en sikring af gennemførelsen af direktiver i alle lande vil påvirke alle EU-borgere og endda give dem mulighed for at

bidrage direkte til overvågningsprocessen. En øget harmonisering mellem medlemsstaterne vil desuden gøre det lettere at vælge nye foranstaltninger i fremtiden. Specifikt med hensyn til oplysningerne vil det kunne øge ansvarligheden for både EU og de nationale regeringer at finde nye måder at inddrage forskellige befolkningslag på.

Det kræver en effektiv gennemførelse på medlemsstatsniveau at kunne opnå omstillingen i energisektoren og fremme energieffektiviteten med den nødvendige hastighed og intensitet. Efterleves effektivitetsstandarderne i alle medlemsstater, vil flere EU-borgere kunne nyde godt af de mange fordele, der er forbundet med energieffektivitet.

Job og uddannelse – Anbefaling 6 og 7

Anbefaling 6: Forbedring af situationen for faglært arbejdskraft i EU inden for energieffektivitetssektoren

Vi anbefaler øget uddannelse inden for erhverv relateret til energieffektivitet. EU kan træffe følgende foranstaltninger:

1. Medlemsstaterne kan yde tilskud til enkeltpersoners uddannelse til faglært grøn arbejdskraft. Medlemsstaten bør tilskynde arbejdstageren til at blive og arbejde i landet i en vis periode efter uddannelsen.
2. EU kan støtte korte udvekslings- eller rotationsprogrammer såsom Erasmus-programmer for studerende og arbejdstagere inden for energieffektivitet (faglært arbejdskraft og studerende).
3. Indtil der er fundet en løsning på manglen på faglært arbejdskraft inden for energieffektivitet, bør der udstedes visa til faglærte arbejdstagere fra lande uden for EU, der skal arbejde i de specifikke medlemsstater, der udsteder de pågældende visa.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi faglærte arbejdstagere på alle niveauer af gennemførelsen af energieffektivitet er afgørende for, at alle andre anbefalinger, som EU-borgerpanelet har arbejdet med, bliver en succes. Uden en faglært arbejdsstyrke må medlemsstaternes håb med hensyn til at nå energieffektivitetsmålene anses som slukket. Vi foreslår tre foranstaltninger, der hver især imødekommer forskellige behov i forbindelse med arbejdstagernes kvalifikationer og arbejdsmarkedet.

Foranstaltning 1: Denne foranstaltning er rettet mod enkeltpersoner, der ønsker at opgradere eller opnå færdigheder på områder forbundet med energieffektivitet. Ved at yde tilskud til uddannelse kan de nationale regeringer gøre færdighederne mere tilgængelige for alle,



navnlig mindrebemidlede personer, som ellers måske ikke havde mulighed for at investere tid i opkvalificering eller omskoling. Vi foreslår imidlertid også, at medlemsstaterne tager højde for risikoen for hjerneflugt (arbejdstagere, der flytter til udlandet for at få en bedre løn). Arbejdstagere, der gennemgår støttet uddannelse, bør på en eller anden måde tilskyndes til at gøre brug af deres nye færdigheder i det land, der investerede i deres uddannelse. Kurserne vil blive mere attraktive gennem tilgængelig finansiering, hvilket kan føre til, at flere søger beskæftigelse på området. Dette vil medføre flere eksperter til planlægningen, gennemførelsen og revisionen af investeringer i energieffektivitet.

Foranstaltning 2: Denne foranstaltning dækker over et incitament for medlemsstaterne til at dele deres faglærte arbejdsstyrke inden for kortsigtede projekter samt sikre, at de medlemsstater, der mangler specialister, også har mulighed for at udvikle energieffektive initiativer. Herved kan der sikres en grænseoverskridende udveksling af oplysninger og færdigheder til fremme af grønne færdigheder.

Foranstaltning 3: Vi anerkender, at ikke alle områder, hvor der er behov for faglært arbejdskraft, hurtigt kan besættes af den lokale arbejdsstyrke. Det tager tid at skabe et marked med faglærte arbejdstagere i Europa. I mellemtiden vil det således være nyttigt at finde metoder til at invitere kvalificerede personer fra lande uden for EU.

Kort sagt er den grundlæggende betingelse, at uden faglærte arbejdstagere kan folk ikke foretage ændringerne for at blive mere energieffektive.

Anbefaling 7: Sikring af fremtiden gennem uddannelse i grønne spørgsmål

Vi anbefaler mere uddannelse i grønne spørgsmål og energieffektivitetsspørgsmål. Dette kan gøres ved at træffe følgende foranstaltninger:

1. En europæisk attest for energieffektivitet, der er opbygget med udgangspunkt i det europæiske pc-kørekort (ICDL), for at fremme et grundlæggende vidensniveau inden for energieffektivitet.
2. Medlemsstaterne bør sikre, at et vist antal faglærte grønne arbejdstagere hvert år afslutter kurser forbundet med energieffektivitet for at øge antallet af grønne faglærte arbejdstagere i landet. I de foregående år blev dette koncept indført for studerende på universiteterne.
3. EU bør indføre offentlige oplysningskampagner tilrettelagt for at fremhæve værdien af grønne faglærte arbejdstagere og vise, at der her er tale om fremtidens job. Kampagnerne kunne især målrettes mod unge for at vise, at manuelt arbejde kan være lige så attraktivt som et kontorjob.

Begrundelse:

Enhver meningsfuld ændring bygger på kvalitetsuddannelse. Vi foreslår tre foranstaltninger, der hver især imødekommer forskellige behov på uddannelsesområdet: mangel på generel viden om energieffektivitet, unge, der ikke vælger erhvervsuddannelsesvejen, som ellers er nødvendig for at støtte energieffektive initiativer, og ændring af opfattelsen af de karrierer, der er nødvendige for at støtte energiomstillingen, med henblik på at gøre dem mere attraktive.

For det første er gruppen enig i, at der generelt er behov for mere viden om energieffektivitet. Viden sænker tærsklen for at kunne træffe energieffektivitetsvalg på individuelt og nationalt plan. Dette kan foregå i form af et skolefag, en påkrævet faglig uddannelse eller et fag på universitetet. Generelt anbefaler vi, at kurset forbindes med et incitament for alle de niveauer, kurset kan tages på.

For det andet har de europæiske universitetsmål tidligere vist, at europæiske mål tilskynder medlemsstaterne til at lægge større vægt på visse uddannelsesområder. Sådanne mål inden for uddannelse i energieffektivitet fører i sidste ende til en stigning i antallet af personer, der vælger at gå erhvervsuddannelsesvejen. Ved at fastsætte mål for medlemsstaterne lægger EU med andre ord pres på dem for at øge antallet af personer på områder relateret til energieffektivitet. På denne måde har regeringerne det direkte ansvar for at udvikle en faglært arbejdsstyrke.

Endelig er denne anbefaling vigtig, fordi folks opfattelse af manuelt arbejde og tekniske områder skal forbedres. Kampagnerne kan præsentere forskellige arbejdsområder og dermed vise, at fysisk arbejde er yderst vigtigt, er forbundet med gode fremtidsudsigter og ikke nødvendigvis er mindre interessant end kontorarbejde.

Infrastrukturer – Anbefalinger 8-10

Anbefaling 8: Optimering og udvikling af elnettet fra producent til slutbruger til fordel for vedvarende energikilder

Vi anbefaler, at Kommissionen prioriterer en optimering af nettet:

1. I forbedring af energisikkerheden og -pålideligheden gennem investeringer i vedvarende energi, forskning i energilagring og gennemførelse af intelligent forvaltning
2. Udarbejdelse af en investeringsplan med retningslinjer for medlemsstaterne med

henblik på at forbedre nettet på lokalt og grænseoverskridende plan

3. udvikling af nettet under hensyntagen til mulighederne og fordelene ved centralisering og decentralisering. Fra sag til sag bør den mest energieffektive løsning gennemføres
4. indførelse af mekanismer til overvågning af en passende anvendelse af finansiering og håndhævelse af EU-reglerne, således at slutbrugeren kan opnå det fulde udbytte af investeringerne, og virksomhederne kan overholde reglerne

tilskyndelse af medlemsstaterne til at hjælpe borgerne med at anvende intelligente målere og energieffektive kilder samt indførelse af økonomiske incitamenter for leverandører og forbrugere til at anvende energieffektiv praksis og overvejelse af muligheden for at skabe rammer for borgernes energilagring og -produktion.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi en optimering af nettet til at omfatte vedvarende energikilder fører mange fordele med sig for både producenter og slutbrugere. Energieffektiviteten øges, og indførelsen af vedvarende energi fremmes, når elnettet optimeres. Denne tilgang sikrer effektiv energitransport, -lagring og -anvendelse. Desuden fremmer netudviklingen stabile energipriser, tilskynder til anvendelse af intelligente apparater og letter en mere gnidningsløs energiforsyning.

Forbrugere og leverandører drager fordel af netoptimeringen og -udviklingen gennem intelligente forvaltningssystemer. Forbrugerne kan få adgang til værdifulde oplysninger om energiforbrug, leverandørerne kan bedre overvåge efterspørgslen og produktionseffektiviteten, og lagringssystemer kan komplementere moderniseringsprocessen.

Ved at tilskynde til energieffektivitet og nedbringe energitab reducerer netoptimeringen ikke blot omkostningerne, men fremmer også den miljømæssige bæredygtighed. Ved at styrke forbrugernes stilling og integrere dem i energisystemet kan der bedre skabes lige vilkår, samtidig med at virksomhedernes indflydelse nedbringes. Det er afgørende med en holdningsændring med hensyn til energieffektivitet for at sikre en udbredt gennemførelse og borgerinddragelse.

En netmodernisering er endvidere i overensstemmelse med EU's mål om at reducere emissioner, bekæmpe klimaændringer og overgå til en dekarboniseret energisektor. Ved at gennemføre denne tilgang producerer vi mere energi, og vi bliver mere effektive i Europa og mindre afhængige af udenlandske kilder. Endelig vil denne nye sektor føre til nye jobmuligheder og forbedre EU's stilling som global aktør i et mere retfærdigt energisystem.

Anbefaling 9: Hjælpe EU-borgere med at udvikle energifællesskaber med fokus på energieffektivitet ved at stille information og finansiel støtte til rådighed

Vi anbefaler:

1. at der tilskyndes til oplysninger om energieffektivitet og synlighed af de nuværende energifællesskaber. Vi kan specifikt gøre oplysningerne om energifællesskaber forståelige og tilgængelige for alle EU-borgere, eller vi kan dele god praksis vedrørende energifællesskaber i EU
2. at de økonomiske energibesparelser, der opnås ved at udvikle effektive energifællesskaber, værdiansættes. Helt konkret vil vi kunne udvikle mekanismer, der p.t. ikke findes, eller et system med energieffektivitetsattester
3. at de lokale offentlige myndigheder bistås med hensyn til at yde økonomisk støtte til udviklingen af energieffektive fællesskabsinitiativer. De kunne mere specifikt gøre brug af de midler, der kommer direkte fra EU (f.eks. FEDER-fonden).
4. Så snart disse fællesskaber er operationelle, vil det være en prioritet at gøre energieffektivitet til fællesskabets vigtigste princip. Vi kan helt specifikt isolere bygninger, indføre nye teknologier og udvikle fælles opvarmnings- og kølingssystemer.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi et energifællesskab bygger på borgerinitiativer eller lokale initiativer. Manglen på præcise oplysninger om energifællesskabers funktion og finansiering kan imidlertid afholde nogle borgere fra at etablere sådanne fællesskaber. Desuden er de eksisterende energifællesskaber de facto ikke effektive, og de geografiske og finansielle forhold i EU's medlemsstater er undertiden meget forskellige. Derfor er vi nødt til at gøre de relevante oplysninger tilgængelige for alle og styrke samarbejdet medlemsstaterne imellem for i sidste ende at kunne etablere energieffektive fællesskaber.

Et af principperne for et effektivt energifællesskab er at undgå energispild. Manglen på energidistributører i energifællesskabssystemerne udgør aktuelt en hindring for, at ingen energi går til spilde. Vi skal sørge for, at private aktører tilskyndes til at blive en del af energifællesskaber. Kommissionen kan eksempelvis tilskynde medlemsstaterne til at udstede energieffektivitetsattester til private virksomheder for deres arbejde inden for energifællesskaber. Vi er også nødt til at fokusere på de økonomiske positive virkninger af ikke at forbruge energi. Vi mener også, at vi er nødt til at prissætte den overskydende energi, der produceres af fællesskaberne, på en rimelig måde.

Efter vores mening er lokale offentlige myndigheder de bedst egnede aktører til at investere nogle af de EU-midler, de modtager for at støtte energifællesskaber, da vi mener, at borgerne vil have større tillid til deres lokale offentlige myndigheder end til den nationale regering. De lokale offentlige myndigheder bør imidlertid være opmærksomme på, at energifællesskaber fortsat skal være økonomisk tilgængelige for alle, idet de fordeler midlerne til borgerne på grundlag af deres indkomst. De midler, der forvaltes af de lokale myndigheder, kan endvidere hjælpe borgerne med at få adgang til ekspertise med henblik på at styrke energieffektiviteten inden for deres fællesskaber i stedet for at investere deres egne eller fællesskabets opsparede midler. Desuden bør vi også give borgerne i energifællesskaberne direkte beføjelser til at få umiddelbar adgang til og forvalte disse EU-midler.

Endelig bør vi, så snart tilvejebringelsen af de tre ovenstående elementer er sikret, sørge for, at etableringen af energifællesskaber fokuseres på princippet om energieffektivitet først ved at isolere bygninger og udvikle varme- og kølesystemer, der kan bidrage til at reducere mængden af energi, der går til spilde.

Anbefaling 10: Udvikling af energieffektive fællesskaber for ansvarligt forbrug og øget lokal energiproduktion

Vi anbefaler, at der tilskyndes til energifællesskaber på tværs af medlemsstaterne.

EU og medlemsstaterne bør samarbejde om at yde finansiering og ekspertise til støtte for energifællesskaber. De lokale myndigheder kunne være drivkraften bag denne ændring.

Fastsættelsen af klare mål i det europæiske direktiv om energieffektivitet fra 2030 udgør et centralt forhold med hensyn til tilskyndelsen til energifællesskaber. Obligatorisk overvågning af energiproduktionen i energifællesskaber kan give værdifulde data til overvågning af fremskridtene og identifikation af de områder, hvor der kan ske forbedringer, indføres ny lovgivning og opstilles politiske mål. Det er vigtigt at diversificere energikilderne i de enkelte medlemsstater på grundlag af deres unikke karakteristika og ressourcer. Vi anbefaler en reduktion af forbruget baseret på intelligent teknologi (f.eks. LED-lys, effektive varmesystemer).

EU bør endvidere fokusere på:

- systemiske ændringer, der sætter folk i stand til at anvende princippet om energieffektivitet først
- fremme af lokal og vedvarende energi
- tilskyndelse til bevidstgørelse, uddannelse fra en tidlig alder og borgerinddragelse.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig med henblik på at beskytte vores miljø og bevare vores planet. Dette gælder ikke kun for os, men også for de kommende generationer. Etableringen af lokale energifællesskaber øger energisikkerheden og energiuafhængigheden i Europa, samtidig med at der opbygges et anderledes produktions- og forbrugsparadigme.

Denne anbefaling kan sikre, at alle i Europa er i stand til at bekæmpe energifattigdom med hjælp fra energifællesskaber. Denne anbefaling kan ikke kun tjene som en energieffektivitetsløsning, men også som et middel til at opnå et blomstrende liv i lokalsamfundene og fremme social deltagelse og demokrati for alle involverede parter.

Bygninger – Anbefaling 11

Anbefaling 11: Udvidelse af gennemførelsen af energieffektivitet i bygninger

Vi anbefaler, at EU støtter medlemsstaterne i at sikre energieffektiv renovering af et betydeligt større antal bygninger. Fokus bør ligge på beboelsesejendomme.

Der bør ydes støtte til medlemsstaterne for at lette renoveringen af beboelsesejendomme, hvor der bor personer med lav indkomst. Konkurrencer på nationalt plan kan bidrage til at finde løsninger, der er nemme at overføre (modelprojekter). EU's medlemsstater bør opfordres til at tilbyde skattelettelser til ejere af bygninger, hvor de fleste lejere har en indkomst under et vist niveau. Dette vil være et godt incitament til husrenovering. Det skal sikres, at det er i både lejernes og udlejernes interesse. Det skal navnlig undgås, at lejere bliver genstand for udsættelser med henblik på at kunne opkræve en højere husleje. Alle EU-borgere (uanset om de er lejere eller ejere) bør have mulighed for gratis rådgivning om den specifikke energisituation i deres bolig (en kviksranke). Anbefalingen omfatter også støtte- og tilskudsmuligheder til forbedring af energisituationen.

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi:

- der allerede eksisterer en lang række EU-direktiver om offentlige bygninger (direktivet om energieffektivitet), om erhvervsbygninger (det nyligt vedtagne direktiv om bygningers energimæssige ydeevne) og om nye bygninger af enhver art (direktivet om bygningers energimæssige ydeevne). Der fokuseres således på beboelsesejendomme
- EU-direktiverne kun kan være effektive, hvis de enkelte boligejere berøres af den nationale og lokale gennemførelse

- personer med lav indkomst i mange EU-medlemsstater ofte bor i huse med særligt dårlige energistandarder, en dårlig konstruktionsmæssig forfatning og høje energiomkostninger.

Transport – Anbefaling 12

Anbefaling 12: Gøre den offentlige transport mere attraktiv for passagererne

Vi anbefaler, at Kommissionen udfører regelmæssige undersøgelser for at forbedre energieffektiviteten af personbefordringssystemer i byer og forstæder i alle medlemsstater.

Sådanne undersøgelser bør omfatte en omfattende opgørelse og vurdering af elektrificeringen af offentlige transportsystemer og af, hvor attraktive de er. Med denne tilgang skal huller og mangler i eksisterende systemer identificeres, og eksemplariske praksisser, der vil kunne blive vedtaget af medlemsstaterne, skal fremhæves.

På grundlag af undersøgelsesresultaterne kan Kommissionen indføre en række tilskud til medlemsstaterne til investering i at forbedre tiltrækningskraften og elektrificeringen af deres transportsystemer efter behov. Undersøgelserne bør tjene som benchmark for den aktuelle situation og hjælpe Kommissionen med at fastsætte mål for Europa som helhed. Regelmæssig overvågning skal lette en løbende forbedring af systemets ydeevne og styrke energieffektiviteten.

Begrundelse:

Denne anbefaling har til formål at forbedre livskvaliteten ved at optimere den offentlige transport, som er afgørende for de daglige gøremål og mere energieffektiv end privatbilisme. Vi forventer os på baggrund af denne undersøgelse en række praktiske resultater, der vil lette gennemførelsen af energieffektivitetsprincipperne. Selv om den offentlige transport er mere effektiv end privatbilismen, tyder underudnyttelsen af den på, at der er hindringer, der skal afhjælpes. Kommissionen skal undersøge årsagerne til denne underudnyttelse.

Ved at gøre den offentlige transport mere effektiv, bekvem og tilgængelig kan vi forbedre forbindelsernes kvalitet og mindske de økonomiske og CO₂-relaterede virkninger og dermed tilskynde flere til at vælge offentlig transport frem for private køretøjer. I betragtning af den høje befolkningskoncentration i byområderne vil der på baggrund af undersøgelsen desuden kunne fremsættes forslag om

skræddersyede transportkombinationer til forbedring af energieffektiviteten, hvilket der er et presserende behov for i lyset af klimaændringerne. Merværdien ved denne tilgang er, at den tager hensyn til privat og kollektiv transport samt den fremtidige udvikling af transportformer. Den giver indsigt i specifikke tilfælde observeret i forskellige EU-medlemsstater.

Anbefaling 13: Have den mest energieffektive transport i hele Europa: få varer væk fra vejene og og folk ud af flyene, og gør toget til det naturlige førstevalg

Vi anbefaler, at virksomheder og privatpersoner tilskyndes til at bruge toget for at blive mere energieffektive. I den henseende anbefaler vi følgende:

1. elektrificering af togstrækninger for at reducere CO₂-emissionerne
2. modernisering af jernbaneinfrastrukturen
3. digitalisering af rejseplanlægning og billetkøb for at optimere kundeoplevelsen
4. standardisering af jernbanerne medlemsstaterne imellem og integration med lokale transportsystemer
5. tilpasning af tidsplanerne for at sikre kortere rejsetider
6. fremme af togrejser for at konkurrere med selskaber, der udbyder korte flyvninger, og busser:
 - kortere rejsetider med højhastighedstog
 - bedre faciliteter, f.eks. spisevogne, wi-fi, sovevogne osv.
 - mulighed for at medtage større mængder bagage samt cykler i alle tog
7. flere togpassagerer som følge af overkommelige priser:
 - særlige billettyper til nedsat pris billetter til familier, studerende, ældre, personer med handicap og lavindkomstgrupper
 - overkommelige fragtpreiser
8. Ogenåbning af nedlagte jernbanestrækninger: De lukkede strækninger står ubenyttede hen
9. sikring af tilslutningen til EU's yderområder
10. forhøjelse af investeringer og tilskud for at lette gennemførelsen af alle ovenstående forslag:
 - tilskyndelse til kortfristede private investeringer, samtidig med at det overordnede offentlige ejerskab og den offentlige kontrol opretholdes
 - beskatning af fossile brændstoffer, herunder flybrændstof

Begrundelse:

Denne anbefaling er vigtig, fordi togrejser og godstransport er centrale områder, hvor der kan opnås hurtige energieffektivitetsgevinster. Vores økologis, økonomis og teknologis fremtid kræver handling. Vi anbefaler derfor, at passager- og godstransporten gøres mere attraktiv og effektiv. For at opnå dette er vi nødt til at handle på europæisk plan.

4.1.1 Vurdering af anbefalingerne

På den sidste mødedag i borgerpanelet blev deltagerne bedt om at give deres vurdering af hver af de 21 anbefalinger. Her er en oversigt over resultaterne af denne afstemning, hvor anbefalingerne er sorteret efter deres støtteniveau.

PLACERING	Anbefalingens nummer	Anbefalingens titel	Støtteniveau (gennemsnitligt fra 1 til 6)	Godkendelsesprocent (stemmeandel)
1	8	Optimering og udvikling af elnettet fra producent til slutbruger til fordel for vedvarende energikilder	5,25	96 %
2	3	Øget energiuafhængighed og -effektivitet og blive et globalt eksempel	5,18	92 %
3	9	Hjælpe EU-borgerne med at udvikle energifællesskaber med fokus på energieffektivitet ved at stille information og finansiell støtte til rådighed	4,96	91 %
4	11	Udvidelse af gennemførelsen af energieffektivitet i bygninger	4,89	90 %
5	4	Opnåelse af energieffektivitetsmål ved at styrke alles handleevne	4,87	87 %
6	12	Gøre den offentlige transport mere attraktiv for passagererne	4,83	91 %
7	2	Finansiering af en retfærdig ret til energirelateret renovering af boliger	4,73	87 %
8	1	Sætte forbrugerne i stand til at blive energieffektive	4,71	84 %
9	10	Udvikling af energieffektive fællesskaber for ansvarligt forbrug og øget lokal energiproduktion	4,64	84 %
10	13	Have den mest energieffektive transport i hele Europa: få varer væk fra vejene og folk ud af flyene, og gør toget til det naturlige førstevalg	4,55	84 %
11	6	Forbedring af situationen for faglært arbejdskraft i EU inden for energieffektivitetssektoren	4,49	82 %
12	7	Sikring af fremtiden gennem uddannelse i grønne spørgsmål	4,48	82 %
13	20	Forvaltning og overvågning af gennemførelsen af EU-direktiver	4,19	72 %

4.1.2 Oversigt over møderne

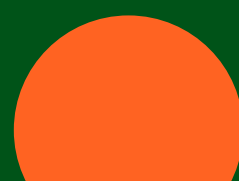
Dagsorden og referat af hvert møde kan findes [her](#).

4.1.3 Konsortium af kontrahenter

Kontrahenterne samarbejdede om at støtte Europa-Kommissionen i udformningen og gennemførelsen af dette EU-borgerpanel.

- Harris Interactive: Rekruttering af borgere.
- VO Europe: Kommunikation, bistand og alle organisatoriske aspekter af de tre møder.
- Kommunikationsteam – Been There Done That, WaterBear og Scope: Kommunikationsstrategi, herunder udarbejdelse, oversættelse og udbredelse af forskelligt indhold på sociale medier og produktion af en dokumentarfilm.
- Drøftelsesteam – ifok og Missions Publiques: Partnerne i dette drøftelsesteam samlede deres knowhow for at hjælpe med at opstille begreber for den overordnede deltagelsesproces samt metoden for hvert af panelets møder og stod for ordstyring og formidling.





SÅDAN KONTAKTER DU EU

Personligt fremmøde

Der findes flere hundrede Europe Direct-centre i hele EU. Find adressen på dit nærmeste center online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_da).

Kontakt via telefon eller skriftligt

Europe Direct er en tjeneste, der besvarer spørgsmål om EU. Kontakt Europe Direct:

- på gratisnummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (visse operatører tager betaling for disse opkald)
- på følgende nummer: +32 22999696
- skriftligt: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_da.

SÅDAN FINDER DU OPLYSNINGER OM EU

Online

Oplysninger om EU er tilgængelige på alle EU's officielle sprog på Europawebstedet (european-union.europa.eu).

EU-publikationer

Du kan finde eller bestille EU-publikationer på op.europa.eu/da/web/general-publications/publications. Du kan bestille flere eksemplarer af de gratis publikationer ved at kontakte Europe Direct eller dit lokale kontaktcenter (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_da).

EU-ret og relaterede dokumenter

Du kan nemt få adgang til EU's juridiske oplysninger (herunder al EU-ret siden 1951) på alle officielle EU-sprog i EUR-Lex-databasen (eur-lex.europa.eu).

Åbne data fra EU

Portalen data.europa.eu giver adgang til åbne datasæt fra EU's institutioner, organer og agenturer. Dataene kan downloades og genanvendes gratis til både kommercielle og ikkekommercielle formål. Portalen giver også adgang til en stor mængde datasæt fra de europæiske lande.



Den Europæiske Unions
Publikationskontor